EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2021/1642,

29. aprill 2021,

tähelepanekutega, mis on Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

— võttes arvesse oma otsust Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,

— võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,

— võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni arvamust,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0093/2021),

A. arvestades, et Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (edaspidi „asutus“) tulude ja kulude kalkulatsiooni ([1]) kohaselt oli asutuse 2019. aasta lõplik eelarve 47 379 354 eurot, mis tähendab 2018. aastaga võrreldes 7,21 % suurust kasvu; arvestades, et asutust rahastatakse liidu toetusest (28,73 %), liikmesriikide riiklike järelevalveasutuste osamaksust (45,76 %) ja järelevalve alla kuuluvate üksuste tasudest (24,33 %);

B. arvestades, et kontrollikoda märkis oma aruandes Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve eelarveaasta 2019 raamatupidamise aastaaruande kohta (edaspidi „kontrollikoja aruanne“), et ta sai piisava kindluse selle kohta, et asutuse raamatupidamise aastaaruanne on usaldusväärne ning selle aluseks olevad tehingud on seaduslikud ja korrektsed;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

1. märgib rahuloluga, et 2019. aastal tehtud eelarve jälgimise alaste pingutuste tulemusel oli eelarve täitmise määr 99,95 %, mis on 2018. aastaga võrreldes veidi (0,03 %) madalam; märgib, et maksete assigneeringute täitmise määr oli 88,77 %, mis on eelnenud aastaga võrreldes 0,11 % madalam;

2. märgib, et kontrollikoja aruande kohaselt võtab asutus kooskõlas tasusid käsitleva määrusega reitinguagentuuridelt ja kauplemisteabehoidlatelt tasu ning et tasusummadest tuleks katta üksnes asutuse kulusid, mis on seotud võetavate tasudega; märgib siiski, et kontrollikoda leidis, et võetud tasud ületasid seotud kulusid, tekitades seega ülejäägi; täheldab, et ehkki asutus järgis komisjoni sellekohaseid juhiseid, võivad üle- ja puudujäägid põhjustada tegevuste iga-aastast ristfinantseerimist; märgib asutuse vastuse põhjal, et see ei toonud asutuse eelarves kaasa märkimisväärset korduvat ristfinantseerimist ning et 2019. aastal oli järelevalvekulude erinevus reitinguagentuuride puhul 2,8 % ja kauplemisteabehoidlate puhul 1,8 %; kutsub asutust üles jätkama sellise ristfinantseerimise piiramist;

3. märgib kontrollikoja aruande põhjal, et asutuse eelarve hõlmab 2019. aastal liikmesriikide pädevate asutuste osamakseid summas 1 363 258 eurot, mis põhines hinnangulistel näitajatel ja mida ei kohandatud kunagi tegelikele näitajatele vastavaks; võtab asutuse vastuse põhjal teadmiseks, et nii hinnangulised kui ka tegelikud summad on arvutatud, kuid komisjoni juhistest (Ares(2016)2772696) pensionimaksete kohta nähtub, et asutused ei peaks riiklike pädevate asutuste pensionimaksete osakaalu tegelikule tasemele kohandama ning et riiklike pädevate asutuste pensionimaksete tegelike ja hinnanguliste summade erinevus oli 2019. aastal ebaoluline ehk 27 888 eurot;

([1]) ELT C 107, 31.3.2020, lk 233

4. märgib kontrollikoja aruande põhjal, et reitinguagentuuridelt tasusid käsitleva määruse alusel võetavad tasud põhinevad tulul, mida reitinguagentuurid saavad juriidilise isikuna, mitte kontsernina või sellega seotud üksuste kontsernina, mis loob võimaluse tasusid vähendada või vältida, kuna liidu jurisdiktsiooni alla kuuluvatelt reitinguagentuuridelt saadud tulu saab kanda nendega seotud üksustele väljaspool liitu, kusjuures kirjeldatud õiguslünga tõenäoline finantsmõju ei ole teada; märgib kontrollikoja aruande põhjal, et ehkki asutus on tasusid käsitlevat määrust nõuetekohaselt kohaldanud, avastas kontrollikoda nimetatud riski ja andis selle komisjonile lahendamiseks; märgib asutuse vastuse põhjal, et asutus osaleb aktiivselt kõigis algatustes, mille eesmärk on vältida tasusid käsitlevas määruses esineda võivaid õiguslünki;

5. märgib kontrollikoja aruande põhjal, et kauplemisteabehoidlate tasude arvutamiseks esitas asutus sõltumatute audiitorite arvamused selle kohta, et nende 2018. aasta finantsaruanded andsid õige ja õiglase ülevaate, kuid kauplemisteabehoidlatele esitatud teabe 2018. aastal teatatud tehingute arvu ja 31. detsembri 2018. aasta seisuga registreeritud avatud positsioonide arvu kohta vaatasid sõltumatud audiitorid läbi vaid piiratud määral; märgib asutuse vastuse põhjal, et tal ei ole õiguslikku alust nõuda kauplemisteabehoidlatelt nende arvude kohta sõltumatut auditit ning et asutus on teinud komisjonile ettepaneku kauplemisteabehoidlate tasusid käsitleva delegeeritud määruse muutmiseks, et ühtlustada arvutussüsteem kooskõlas komisjoni siseauditi talituse soovitustega; märgib asutuse vastuse põhjal, et suurim kauplemisteabehoidla andis 2019. aastal sõltumatu audiitori sertifikaadi vabatahtlikult kõigile arvutustes kasutatud kriteeriumidele;

Tulemuslikkus

6. märgib rahuloluga, et asutus kasutab põhiliste tulemusnäitajatena teatavaid suurusi, mille alusel hinnata oma tegevuse lisaväärtust ja muid eelarvehalduse parandamise meetmeid ning mille hulka kuuluvad näiteks tehtud vastastikuste hindamiste arv, analüüsitud riskiteemade arv ja eelarve täitmise määr;

7. märgib, et asutus viis 2019. aastal lõpule 95 % oma iga-aastases tööprogrammis ette nähtud tegevustest, mis tähendab 2018. aastaga võrreldes 5 % suurust kasvu;

8. märgib, et asutus kuulub koos Euroopa Pangandusjärelevalve ning Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalvega ühiskomiteesse, mille eesmärk on tagada valdkonnaülene järjepidevus ning ühised seisukohad finantskonglomeraatide järelevalve ja muude sektoriüleste küsimuste vallas, ning tal on Euroopa Liidu Raudteeametiga ühine pearaamatupidaja ja ta on osalenud paljudes ühishangetes teiste asutustega, püüdes alati koostöö kaudu tõhusust saavutada; soovitab asutusel tungivalt püüda igati teha kõigi liidu asutustega veel rohkem ja ulatuslikumat koostööd;

9. väljendab heameelt asutuse pingutuste üle saavutada kogu Euroopa finantssüsteemis kooskõlastatum järelevalvekord; rõhutab asutuse rolli stabiilse, hästi integreeritud, tõhusa ja turvalise finantsturu tagamisel; toonitab, et liidus tuleb tarbijate kaitsmiseks edendada toote- ja finantsteenuste turul õiglust ja läbipaistvust, ning ootab ajakohastatud teavet selleks võetavate tulevaste meetmete kohta, sealhulgas majanduse digitaliseerimisega seotud probleemide lahendamise ja kestlikkusmeetmete kohta;

10. rõhutab, et finantssüsteem peab rahanduse kestlikkuse probleemide lahendamisel ning Euroopa rohelise kokkuleppe ja Pariisi kokkuleppe täitmisel toimima asjakohaselt; väljendab seetõttu heameelt asutuse pingutuste üle lisada oma 2020. aasta eelarvesse täiendav arv täistööaja ekvivalente, et katta asutuse uued kestlikkusega seotud volitused; ootab 2021. aasta teisel poolel ajakohastatud teavet selles valdkonnas tehtud edusammude kohta;

11. rõhutab, et asutusele on otsese järelevalve ja suurema ühtlustamise valdkonnas antud rohkem volitusi; tunneb heameelt vastutuse määramise üle, kuid hoiatab, et mõjususe tagamiseks peab see protsess olema järkjärguline ja pidev;

12. rõhutab, et teatavatel juhtudel ei võeta õigusaktide 1. tasandil vastu võetud volitustes arvesse minimaalset ajavahemikku, mida asutus vajab 2. tasandi meetmete väljatöötamiseks ja vastuvõtmiseks, mis eeldab vahendite ümberjaotamist ja põhjustab teatavate meetmete rakendamisel viivitusi;

13. tunnistab, et asutuse järelevalvenõukogu koosseis tundub asutuse reguleerimisvolituste käsitlemiseks asjakohane, kuid järelevalveülesannete osas on see vähem asjakohane; on seisukohal, et asutuse suutlikkus saada finantseerimisasutustelt täpset teavet ei ole piisav, et asutus saaks täita oma erinevaid ülesandeid;

14. juhib tähelepanu asjaolule, et asutus peab oma tegevuses pöörama erilist tähelepanu liidu õiguse järgimise tagamisele, vajaduse korral proportsionaalsuse põhimõtetest kinnipidamisele ning siseturu aluspõhimõtete järgimisele; väljendab heameelt proportsionaalsuse nõuandekomitee loomise üle, et teostada järelevalvet proportsionaalsuse põhimõtte järgimise üle, ning ootab kavandatud metoodika esitamist selle kohta, kuidas komitee annab oma panuse asutuse iga-aastasesse tööprogrammi; juhib tähelepanu sellele, et proportsionaalsuse põhimõte peaks olema asutuse töö juhtpõhimõte, kui see on asjakohane;

15. märgib, et kuna järelevalveasutuse töökoormusest moodustab reguleerimisülesannete asemel üha suurema osa liidu õigusaktide täitmise tagamine ja kohaldamine, tuleb eelarve- ja inimressursid asutuses ümber jaotada; juhib tähelepanu sellele, et kui keskenduda rangelt ainult liidu seadusandja antud volitustele, on ressursside kasutamine tõhusam ja tulemuslikum; hoiatab, et mõjusa järelevalve saavutamiseks on oluline, et asutusel oleks suutlikkus võtta meetmeid turul tekkida võivate riskide või probleemidega kohanemiseks; märgib, et eelarve suurendamine peaks toimuma järk-järgult ja pidevalt kooskõlas pädevusala suurenemisega; on seisukohal, et tulevane vastutus, mis muu hulgas tuleneb digirahanduse strateegiast, ja rahapesu vastasele võitlusele omased kohustused eeldavad asutuse rahastamise kohandamist; rõhutab, et asutusele tuleb kiiresti eraldada piisavad vahendid, et ta saaks talle määratud ülesandeid nõuetekohaselt ja tõhusalt täita;

16. väljendab heameelt asutuse 3. novembri 2020. aasta kiirendatud vastastikuse eksperdihinnangu aruande üle, milles käsitletakse finantsteabe rakendamise suuniste (ESMA/2014/1293) kohaldamist Saksamaa finantsjärelevalveasutuse (BaFin) ja finantsteabe rakendamise kogu (FREP) poolt Wirecardi juhtumiga seoses ja milles tuuakse esile olulised puudused turu- ja institutsioonilises järelevalves, eelkõige seoses investorite kaitse ja turu terviklikkusega; teeb ettepaneku, et amet kajastaks sellest skandaalist saadud õppetunde oma suunistes ja nende suuniste rakendamist käsitlevates vastastikustes eksperdihinnangutes; kutsub komisjoni üles tegema ettepanekuid meetmete kohta finantsjärelevalvet käsitlevate liidu reeglite edasiseks ühtlustamiseks;

17. võtab teadmiseks uurimise selliste dividendiarbitraaži kauplemissüsteemide kohta nagu *cum-ex* või *cum-cum*, nagu nõudis Euroopa Parlament oma 29. novembri 2018. aasta resolutsioonis majanduskuritegevuse ja kehtiva õigusraamistiku nõrkade kohtade kohta *cum-ex* skandaali valguses ([2]); väljendab rahulolu selle uurimise põhjalikkuse üle, mis käsitleb finantsturgude konkreetse tegevusvaldkonna terviklikkust;

18. usub, et asutus peaks võtma arvesse uusi digitaalvaldkonna probleeme ja kestlikkusega seotud probleeme; on seisukohal, et seatud eesmärkide täitmisel ning nende integreerimisel õigus- ja järelevalveraamistikku tuleb igal juhul tegutseda kooskõlas turu tugevdamise eesmärgiga, kahjustamata turu konkurentsivõimet ja tekitamata turuosalistele, eriti väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele liigset koormust; on seisukohal, et nende eesmärkide täitmise järelevalveks tuleb eraldada piisavad vahendid;

Personalipoliitika

19. märgib, et 31. detsembril 2019. aastal oli ametikohtade loetelust täidetud 73,81 %, kusjuures liidu eelarves kinnitatud 210 ajutisest teenistujast oli ametisse nimetatud 155 (2018. aastal oli kinnitatud ametikohti 156); märgib, et ametikohtade loetelu suhteliselt madal täitmise määr on seletatav sellega, et Euroopa järelevalveasutuse asutamismääruse läbivaadatud versioon ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 648/2012 ([3]) (Euroopa turu infrastruktuuri määrus), mis oleksid andnud loa asutuse lisatöötajate töölevõtmiseks, võeti vastu oodatust hiljem; märgib, et 2019. aastal töötas asutuse heaks ka 68 lepingulist töötajat ja kümme lähetatud riiklikku eksperti;

([2]) ELT C 363, 28.10.2020, lk 102.

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 1).

20. peab tervitatavaks uudist, et asutus on lähedal soolise tasakaalu saavutamisele oma haldusnõukogus (kuus meest ja viis naist) ja töötajate tasandil (52 % mehi ja 48 % naisi); märgib rahuloluga, et kõrgema juhtkonna hulgas saavutati sooline tasakaal (üks mees ja üks naine); tunneb heameelt asutuse kavatsuse üle avaldada vähemalt ühest naisest ja ühest mehest koosnev esimehe kohale kandideerijate nimekiri ning kutsub asutust üles tegema sama tegevdirektori ametisse nimetamisel; kutsub asutust üles ammutama inspiratsiooni Euroopa Keskpanga algatustest pakkuda välja asutusesiseseid programme naiste edutamiseks ja töötajaskonna hulgas suurema mitmekesisuse saavutamiseks;

21. märgib, et tööjõu voolavus oli 2019. aastal 5 %, millega täideti asutuse eesmärk (voolavus alla 10 %);

22. märgib, et asutus on vastu võtnud inimväärikuse kaitsmise ja ahistamise vältimise poliitika; märgib, et asutuse personaliosakond koostab igal aastal aruande asutuse tegevuse kohta töökohal ahistamise ennetamiseks; märgib ka, et asutuse personaliosakond ja konfidentsiaalsed nõustajad korraldavad korrapäraselt teadlikkuse suurendamise üritusi;

23. on arvamusel, et töötajate avaliku ja erasektori kogemuste kombineerimine on asutusele kasulik; on seisukohal, et tuleks uurida süsteeme, mille abil meelitada andekaid inimesi erasektorist avalikku sektorisse ja vastupidi, kuid mõlema sektori sõltumatuse edendamiseks tuleks kehtestada minimaalsed kaitsemeetmed; on veendunud, et selles valdkonnas peaksid reeglite rakendamist jälgima liidu ühised organid ja arvesse tuleks võtta iga juhtumi eriasjaolusid;

24. jagab muret seoses kontrollikoja tähelepanekuga, et ametikohtade nappuse kompenseerimiseks tugineb järelevalveasutus järjest enam konsultantidele ja ajutistele töötajatele, millega seoses võib tekkida olukord, et järelevalve välistöövõtjate tehtava keerulise töö üle jääb ebapiisavaks ja ebaselgete kohustustega kaasneb lepinguliste vaidluste oht; märgib kontrollikoja varasemate aastate leidude järelmeetmena, et asutus kasutab IT-ettevõtjatega sõlmitud lepinguid, mis on sõnastatud viisil, mis võib selgelt kindlaks määratud IT-teenuste ja -toodete pakkumise asemel tähendada ajutiste töötajate kasutamist; märgib, et IT-teenuslepingute kasutamine töötajate leidmiseks ei vasta liidu sotsiaal- ja tööhõivereeglitele ning toob asutusele kaasa õiguslikud ja maineriskid; märgib asutuse vastuse põhjal, et sellega seotud võimalikud riskid olid piiratud ning et asutus on võtnud kasutusele kõik vajalikud menetlused, et vältida lepingutes võimalikku segadust IT-teenuste hangete ja ajutiste töötajate määramise vahel; nõuab tungivalt, et asutus tagaks, et lepingutes tehtaks selget vahet teenuste hankimise ja ajutiste töötajate kasutamise vahel;

Hanked

25. märgib, et asutus teeb pingutusi tõhususe suurendamiseks ning on ühendanud selleks hankemenetlused teiste asutustega; märgib, et asutus allkirjastas 2019. aastal koos Euroopa Pangandusjärelevalvega raamlepingu nõustamisteenuste kohta hoonehalduse valdkonnas ning juhib nüüd koos kolme teise asutusega, mille peakorter asub Prantsusmaal, hankemenetlust ajutiste töötajate teenuste sisseostmiseks;

Huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning läbipaistvus

26. märgib, et 25,41 % asutuse eelarvetuludest saadi järelevalve alla kuuluvatelt üksustelt võetud tasudest; märgib, et huvide konfliktide ärahoidmiseks on rakendatud meetmeid ning et liidu organid ja välisaudiitorid on selliseid struktuure ja menetlusi ka auditeerinud; palub asutusel eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile huvide konfliktide vältimiseks võetud meetmetest ka edaspidi aru anda; võtab peale selle teadmiseks asutuse seisukoha, et tasude kogumine komisjoni poolt oleks ebatõhus ning suureneks ebatäpsuse ja arvutusvigade oht, mis omakorda kahjustaks mainet;

27. väljendab heameelt edasiste sammude üle, mida on astutud asutuse tegevuse läbipaistvuse suurendamiseks teabe andmisega asutuse töötajate kohtumiste kohta väliste sidusrühmadega ning võimaluse üle selle teabega asutuse veebisaidil tutvuda;

28. peab tervitatavaks asjaolu, et amet avaldab oma kõrgema juhtkonna elulookirjeldused ja huvide deklaratsioonid;

29. tuletab meelde, et eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutav institutsioon esitas oma resolutsioonis, mis kaasneb asutuse 2018. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsusele, märkusi ja tähelepanekuid pöördukse efektist tuleneva huvide konflikti probleemi kohta, ning rõhutab, et asutused peavad tegutsema ühtselt; palub, et asutus annaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile edusammudest aru;

30. rõhutab, et avatud, tõhus ja sõltumatu haldus on kõigi liidu asutuste ja liidu kui terviku jaoks oluline; tuletab meelde oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni majandus- ja rahaliidu institutsioonide ja asutuste kohta: huvide konflikti ennetamine pärast avalikus sektoris töötamist ([4]) ning Euroopa Ombudsmani 18. novembri 2020. aasta otsust ja 7. mai 2020. aasta soovitust juhtumi 2168/2019/KR kohta; rõhutab, et nende küsimustega tegelemiseks on vaja ühtset õigusraamistikku; kutsub asutust üles rakendama Euroopa Ombudsmani soovitusi juhtumis 2168/2019/KR, eelkõige kasutama vajaduse korral võimalust keelata oma kõrgematel ametnikel pärast ametiaja lõppu teatavatele ametikohtadele asumine, kehtestama kriteeriume töötajate võimaluse kohta minna üle erasektorisse, teavitama asutuse kõrgematele ametikohtadele kandideerijaid kriteeriumidest, kui nad avalduse esitavad, ning kehtestama sisemenetlused, millega tagatakse, et kui töötaja läheb üle teisele töökohale, võetakse temalt kohe juurdepääs konfidentsiaalsele teabele; kutsub ka asutust üles kaaluma 12-kuulise kohustusliku vaheperioodi pikendamist kõrgemate ametikohtade töötajate puhul, kes kaaluvad töökoha vahetust, mis võib põhjustada pärast avalikus teenistuses töötamist huvide konflikti; kutsub asutust üles ammutama inspiratsiooni Euroopa Keskpanga eetikakomitee avaldatud arvamustest huvide konflikti juhtumite ja mandaadijärgse tasustatava töö kohta, et suurendada läbipaistvust seoses võimalike huvide konfliktide ja mandaadijärgse tasustatava tööga;

Sisekontroll

31. märgib eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni märkuste ja tähelepanekute põhjal, mis on seotud komisjoni siseauditi talituse aruandega teemal „Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve tulud ja tegevuspõhine juhtimine“, et kokku lepitud seotud meetmed on rakendatud;

32. märgib, et siseauditi talitus avaldas 2019. aastal auditiaruande IT-turvalisuse ja sellega seotud juhtimisprotsesside kohta ning asutus on koostanud parandamist vajavate valdkondade käsitlemiseks tegevuskava; palub asutusel anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile selles valdkonnas võetud meetmetest aru;

33. märgib, et asutuse juhatus võttis 2018. aasta novembris vastu uue sisekontrolliraamistiku; märgib, et asutus viis 2020. aasta esimeses kvartalis läbi sisekontrolli põhimõtete rakendamise tulemuslikkuse esimese iga-aastase hindamise ja jõudis järeldusele, et sisekontrollisüsteem toimib hästi; märgib, et tuvastati 24 puudust, millest enamik olid väikesed ja millest ükski ei seadnud põhimõtete olemasolu ja nõuetekohast toimimist kahtluse alla, ning et need olid peamiselt seotud kontrollikeskkonna ja kontrollitoimingute komponentidega, samuti info ja teabeedastuse komponentidega;

Muud märkused

34. märgib, et Ühendkuningriigi liidust väljaastumisega seoses kestnud ebakindluse tõttu jätkas asutus kokkuleppeta stsenaariumi jaoks praktiliste ettevalmistavate meetmete võtmist, avaldades ajakohastatud aruandeid ja meetmeid IT-rakenduste ja andmebaaside kohta;

35. võtab teadmiseks asutuse küberturvalisuse ja andmekaitse suurendamiseks tehtud pingutused;

36. märgib, et 2019. aasta novembris kolis asutus Pariisis uutesse ruumidesse hoones iBox, millel on kõrgekvaliteediline keskkonnasertifikaat ja mille ruutmeetri hind on vanade hoonetega võrreldes odavam;

37. kutsub asutust üles keskenduma sellele, et levitada oma teadusuuringute tulemusi üldsuse hulgas;

38. viitab eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsusele lisatud muude horisontaalsete tähelepanekute osas oma 29. aprilli 2021. aasta resolutsioonile ([5]) ametite tulemuste, finantsjuhtimise ja kontrolli kohta.

([4]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0017.
([5]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0215.